

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an . . . . . 240 Lei Pe jumătate de an . . . . . 120 Lei Pe un pătrar de an . . . . . 60 Lei Un număr . . . . . 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Judecarea bisericii noastre.

Este un fapt simptomatic și la nici un caz îngrijitor, că în deceniul din urmă mai cu seamă, biserica noastră este aspru judecată. Și se găesc cusururi, neglijențe, scăpări din vedere, neacomodare la timpurile moderne și câte și mai câte. Foarte natural și logic ar fi să nu judecăm atât de mult biserica ci mai bine să ascultăm de glasul ei. Sau în cazul cel mai rău deodată cu judecarea bisericii să ne judecăm și pe noi înșine. E foarte caracteristică pentru timpurile noastre întâmplarea povestită de un preot de al nostru. Într-o bună zi păcurarul satului a venit la preotul său cu o fetiță de mână. „Părinte am venit la D-ta cu fata mea să o faci baremi o țără de dascăliță”. „Bine — i-a răspuns părintele — dar, fata trebuie să umble la școală vre-o 7—8 ani”. Și păcurarul s'a supărat foc. „Dacă e așa, apoi nu ne mai cunoaștem unul pe altul”. Mutatis mutandis. Ce a făcut păcurarul încercăm să facem foarte mulți dintre noi cu sfânta biserică cerând dela ea să ne aducă pe tipsie toate bunătățile pământului, că de nu, gata, s'a isprăvit cu credința noastră în Dumnezeu și în biserică. În primul rând ar fi just, să ne gândim, că sfintei noastre biserici îi lipsesc atât bogățiile enorme cu cari ar putea să ne aline toate nevoile noastre, cât și personalul care să alerge prompt la noi decâteori avem vre-o durere. Iar în al doilea rând cu mult mai mult datorăm noi bisericii decât ne datorează biserica noastră. Stânta biserică este o instituție dumnezească și nu o cooperativă pe care trebuie să o susținem cu toate șiretlicurile omenești ca să nu cadă. Greșește sf. biserică că nu trimite misionari la noi, cari să ne invite cu toate plocoanele să ne ducem în sânul ei ori poate greșim mai mult noi, cari am avea

datoria elementară să ne ducem acolo și neîn-vițați. E vinovată biserica, că nu toți credincioșii ei sunt convinși de adevărurile creștinești, ori poate mai vinovați suntem noi credincioșii că mai mult iubim întunerecul decât lumina.

Sfânta noastră biserică dreptcredincioasă are datoria să rămână până la sfârșitul veacurilor pe acel pedestal înalt pe care a așezat-o Domnul nostru Iisus Hristos și să nu se coboare la rolul sofștilor cari pe toate piețele își caută aderenți. Este un anumit hotar până unde e permis bisericii să meargă și de aici încolo să ne lase în pace ca pe niște „păgâni și vameși”. Unui împărat, va să zică unui om, și în nenorocirea cea mai mare i se cere să-și păstreze nobleța și demnitatea, dar atunci cum i-ar fi îngăduit bisericii, reprezentanței lui Dumnezeu, să se coboare până la gradul ultim.

Dece nu au luat în răspăr biserica strămoșii noștri. Dece au fost mulțumiți ei cu biserica noastră așa cum este ea, și dece nu suntem noi mulțumiți cu ea. Secretul se poate deslega foarte ușor, fiindcă ei au ascultat-o mai mult și au judecat-o mai puțin, pe când noi facem invers. Ce rol imens a jucat biserica noastră în viața economică și sanitară a poporului nostru cu posturile ei învățându-l să cruțe și să nu se îmbuibeze nici în mâncări nici în haine. Aceste binefăcătoare posturi sunt azi ca și dispătute și viptul unsuros, hainele luxoase și petrecerile fără de sfârșit ne consumă totul fără să lucrăm mai mult și mai greu decât strămoșii noștri.

Biserica noastră până a fost respectată a fost cel mai puternic pilastru al vieții sociale, oamemii s'au cununat, copiii nu le-a trecut prin minte să se certe cu părinții lor și cei săraci cu duhul, în senzul lumesc, nu au

cutezat să sară în capul celor bătrâni și autorităților.

Slujbele bisericii noastre au fost la strămoșii noștri ce se poate închipui mai frumos și mai bun și tot aceleași slujbe azi nu ne mai satisfac pe noi din motivul că nu ne mai luăm nici o picătură de osteneală să le înțelegem.

Cine judecă slujbele ca nesatisfăcătoare pentru el, Hristos să-i fie milostiv lui în ziua de apoi, fiindcă aceste slujbe nu sunt altăceva decât reproducerea momentelor celor mai însemnate din viața lui petrecută pe pământ. Altfel și omega vieții creștinești este chiar participarea cu sufletul întreg la slujbe. Dacă de aici dela slujbe nu poate veni îndreptarea d-tale ca om, atunci toate celelalte vorbării nu plătesc nici o ceapă degerată fiindcă d-ta vrei să înțelegi accesoriile fără esență. Iată cum ajungem de frumușel la adevărul, că numai în cazul acela poți judeca biserica dacă ai făcut mai înainte tot ce te învață ea și ești un suflet atât de superior încât vrei și mai mult. Biserica poate să nu fie ascultată, poate să fie disprețuită, poate să se năruie până la ultima cărămidă, dar din rolul ei sfânt de a fi cârmuitoare între oameni nu poate să iese, fiindcă e prea mare și prea strălucită sorginea ei și apoi foarte grea răspunderea ei în fața Domnului și Mântuitorului Iisus Hristos. Să lămurim deci bine lucrurile.

Biserica noastră dreptcredincioasă să fie misionară dar până la un anumit hotar, peste care trecând se face servitoare omenească a ceea ce nu poate face. Dacă turma credincioasă s'a prefăcut în stane de piatră și nu știe că în primul rând ea este datoare cu sufletul să asculte de biserică și apoi numai în al doilea rând e datoare și biserica să se îngrijească de ea, atunci am ajuns la hotarul bineîntărit de Hristos, care pe sute de învățăcei de ai săi i-a lăsat să plece la ale lor fără un cuvânt de mustrare.

Popor creștin numai judecător de biserică nu a fost niciodată ci numai popor creștin ascultător de biserică. Totașa orișicare biserică creștină numai atâtea zile trăiește, până când ține strâns la Hristos, fără să privească la fața oamenilor. Înafară de asta și logica omenească ne spune, că biserica ori e biserică ori nu e biserică și credincioșii ori sunt credincioși ori nu sunt credincioși: jumătate așa și jumătate altcum înseamnă o imposibilitate stranie.

Dr Ștefan Cioroianu
protopop ort. român

Semnele vremii.

Necunoscutul neliniștește vecinic spiritul omenesc. Pentru a ști și a avea, omul ar face legământ și cu satana, dându-și sufletul arvună. Își trudește mintea, își subtilizează spiritul și fantazia în observări și contemplații pentru a depăna din tainele „Necunoscutului”. Se încearcă a exprima neexprimabilul și a măsura incommenzurabilul, privind nostalgic infinitul de azur al lumii care ezită să se cuprindă în creerul lui. Epilogul acestei trudnice existențe este mai totdeauna un strigăt dureros și discordant al spiritului, când anodinele și efemerele „adevăruri stabilite” se destramă în contradicții dialectale, sub geana obosită a... neînțeleșului! O! când se va zămisi din rezultatul „observațiilor culese” de atâtea veacuri, elixirul vieții: fericirea pământescă!

Providența nu lasă parcă sufletul să cumpanească prea mult între preceptele pe care năimiții acreditați unui anumit cult le gătuesc în arguții și termeni tehnici și între imponderabilul care svâcnește etern în cuvinte de uimitoare simplitate și limpezime a profunzimii de gândire și simțire („Eu sunt Adevărul, Calea și Viața”) ci nimbează frumusețea adevărului prin semne, ca să fie văzută mai bine. Ciobanul dela Maglavit, a rostit cuvinte simple, de toți cunoscute dar cu tenacitate, cu vibrări de sinceritate, de iluminatie, cuvintele lui au electricizat mulțimea. Chiar dacă numai grosul poporului ar trăi sguduirea dela Maglavit, este o probă care atestă o anumită stare sufletească; că raportul pe care-l știe și mai mult îl simte și-l trăește-imponderabil, omul între el și divinitate, este atât de pregnant: (uniunea cât mai intimă cu Dumnezeu, spre a evidenția trăsătura de ființă între om și creator — unde este și fericirea omului).

Și locul acela s'a însemnat cu semne și minuni. Dar cea mai mare minune dela Maglavit, este un început de trezire și intensificare a simțului religios-moral. Biserica este mai mult cercetată, posturile bisericii sunt respectate aproape cu rigurozitate, mila și dragostea creștină clădesc în sufletul credincioșilor în locul egoismului și zavistiei.

În acest freamăt de trezire sufletească, sub cerul înseninat cu orizonturi mărite al credinței se înfripă acum organizații cu caracter religios, nuclee de viață socială care-și întorc privirile spre curățirea vieții primilor creștini, care încearcă o stare de purificare și înălțare sufletească prin trăirea religioasă colectivă (în pelerinaje, adunări, etc.) a semnelor care s'au văzut.

Unii creștini cari au fost la Maglavit, se cred deja, membrii unei cete care au ascultat și

urmat pe „Sfântul Petru“. Așteaptă doar, să fie organizați — și se vor găsi organizatori! — Dar mai ales „Oastea Domnului“ se organizează aproape în fiecare sat. Contactul s'a făcut la Maglavit (unde „O. D.“ a găsit „seceriș bogat“).

În schimb, sectarii — de orice nuanță — sporadici, de pe la sate, lipsiți de spiritul „moral“ al pseudo-predicatorilor, în fața mișcării spirituale dela Maglavit, și-au plecat fruntea sub stigmatul erorilor pe care le propovăduiau pe la ușa bisericilor și pe la colțul străzilor.

Curiositatea și vaga speranță că „Sfântul dela Maglavit“ va propovădui rătăcirile lor, au purces „în piele de oaie“ la Maglavit. Dar... s'au întors umiliți. Petrache Lupu îi îndemna cu forța irezistibilă a unui dictament divin să meargă la biserică. Ascultându-l, mâna lor s'a ridicat — fără să știe — la frunte, făcând semnul crucii, pe care aproape au uitat să-l mai facă.

Prin satele noastre sectele nu mai înregistrează victime. Cei însetați de Dumnezeu aleargă la biserică.

Oastea Domnului îi strânge la umbra crucii. Grupul ostașilor se mărește. Semne de bun augur. Datoria preoților este de-ai conduce. O știe fiecare. Dar le privim din toate părțile în miezul lucrurilor și consecințele lor, o undă deconcertantă ne adie sufletul. „Oastea Domnului“ scoposește desigur intențificarea vieții religioase-morale, statornicirea adevărului în sufletul creștinilor, din care odrăslesc virtuțile creștine. Mișcarea spirituală pe care-o face este îmbucurătoare. Aceasta o face biserică dela înființarea ei, până în zilele noastre. Ostași ai Domnului — în înțelesul adevărat, etic al cuvântului, nu social convențional sunt toți oamenii care au primit învierea prin baia sfântului botez. Dar — din păcate — dacă nu toți înțeleg sensul și cuprinsul acestei sublime stări, aceia care vreau să urmeze pe Hristos, mai desăvârșit, se grupează — după boldul firii — ca unul prin altul să-și sporescă valoarea spirituală. Iar din punct de vedere social, (datoria fiecărui bun creștin de a propovădui „Cuvântul Adevărului“) forța morală a grupului influențează mai ușor sufletul celor rămași afară. Dar mai târziu vremea de curățenie morală, când grupul de creștini cu emoția amintirii faptelor lui Iisus și viziunea clară a potirului de iubire întins de Mântuitorul, trecea nepăsător la batjocurile tâșnite de sub masca detestabilei pietăți, a fariseilor, nepăsător la neînțelegerea păgânilor. Predicatorul de azi în lumea creștină întâmpină mai multe greutăți decât predicatorul de odinioară în lumea păgână. De aceea trebuie să fie mai circumspect.

„Oastea Domnului“ azi, într'o parohie constatăm că edifică o parte — pe ostași — dar

se depărtează de neostași, însemnând dec două tabere de creștini (care s'ar deosebi prin gradul de moralitate). Ostașii având, pe preot conducător — și în special — se cred oarecum privilegiați în biserică. Foarte smeriți cu cenușa pocăinții pe suflet, ca începători în oaste, ajung mai târziu să miroase a sumeție — tocmai antipodul pocăinții. Privesc pe ceilalți credincioși cu o convingere de superioritate morală — un fel de aroganță fariseică — și în zelul lor de a se ruga par'ca'r vrea să zică: noi știm să ne rugăm, noi am găsit mântuirea. Acestea toate, jignesc simțul religios al celorlalți credincioși — cari fie din slăbiciune sufletească, fie din alte pricini, n'au intrat în oaste, dar biserică n'o ocolesc. Consecința este o aversiune mocnită între unii și alții.

Ostașii pretind dela preot să cânte în biserică sau la procesiuni, melodii pe care biserică nu le cunoaște, melodii mult plăcute sectarilor. Oricât le-ar explica preotul că biserică are cântări suficiente și frumoase, că melodiile pe care le cunosc ei — dacă nu sunt brodate pe texte pervertite — sunt menite pentru desfătarea sufletului, nu însă în biserică unde în toate este o rânduială veche, de atâtea veacuri, nu pot să înțeleagă. Dacă nu le dă libertate, preotul le perde încrederea — nemai fiind considerat „de a-i lor“. — Dacă le cedează, se nemulțumesc ceilalți credincioși, care au ascultat cu evlavie numai cântările vechi bisericesti — cântările de strană și mai ales, se dă anză unor sectari, care sunt suspectați nu numai pentru că sunt dăunători bisericii ci și statului, să strige că sunt prigoniți și nedreptățiți. (Mai deunăzi, mătușa unui fost cantor bisericesc, dintr'o comună învecinată, care acum face rugăciuni după un anumit ritual, în casa sa din care a scos toate icoanele și a. m. d. mi-s'a plâns că pe nepotul ei — fostul cantor — îl asupresc jandarmii, nu-i mai lasă să se adune cu alți prieteni. Am încercat s'o lămuresc dar mi-a răspuns că și alții — se referia la Ostașii Domnului — cântă cântări „de ale lor“ — de ale fostului cantor — și se adună prin case particulare etc..)

Ostașii se întrunesc în case particulare, unde cântă și citesc — uneori se și roagă folosind cărți de care colportează sectarii. — Câte unul dintre ei, predică și explică sfintele cărți, când deabia știe să citească, după mentalitatea lui. Subiectivismul acesta este începutul tuturor deviațiilor. Aici intervenția preotului este foarte slabă, pentru că un detestabil exclusivism îi face miopi. Nu văd și nu pot admite ca bun și folositor ceea ce nu izvorăște din concepția, din simțul lor, și fără supraveghierea și aju-

torul preotului „O. D.“ nu poate trăi. Religiozitatea poporului nu se poate manifesta în forme superioare religioase. Trăirile religioase colective regresează spre forme tot mai inferioare, deviind în practici și denaturări de tot felul. (Să nu fim interpretați ca ostili Oastei. Nu combatem, ci — cu cele mai bune gânduri, — atragem atenția asupra unor poticniri). Un alt neajuns al Ostașilor, este prea marele zel cu care se străduiesc a face convertiri la Oaste, ajungând uneori în înflăcărea lor, să discrediteze — chiar în massă — pe cei care nu-i urmează. Nu se poate ca un ostaș, care nici nu știe să citească — dar foarte înflăcărat — cu bruma de cunoștințe biblice pe care le-a capitalizat în sufletul său dela alții, să edifice pe vecinul său — neostaș — vorbindu-i cu citate din Sfânta Scriptură, sau spunându-i „în față“ faptele lui reprobabile.

O, dacă toți membrii „O. D.“ și-ar înțelege menirea! Să fie toți cei mai devotați fii ai bisericii, dar nu cu inovații care depărtează dela biserica lui Hristos, nu prin „spunerea în față“ a moravurilor în care se bălăcesc credincioșii bisericii noastre — aceasta jignește — se clădește casă Domnului în sufletul creștinului. Respectarea cu fidelitate a rânduelilor bisericii și predica prin viață, este forța miraculoasă care cucerește și care constituie autentica propovăduire a legii lui Hristos. Petrache Lupu este cea mai elocventă probă. Ostașii Domnului, când ajung la neînțelegere cu biserica și preotul slujitor la altar, se fac vinovați de păcatul neascultării și al sumeției și acesta este primul ton discordant din armonia care trebuie să fie între creatură și Creator și care slăbește și forța organică a bisericii. Dar ca să nu se ajungă la neînțelegere, tot preotul trebuie să fie vigilent. Dar cum? Silit să le menajeze prea mult susceptibilitățile și să le facă prea dese concesii — nu din al său — din ale bisericii?

În țara noastră Maglavitul însemnează incontestabil, o mișcare spirituală. Nu poate fi vorba de o acțiune calculată ci de un comportament religios firesc al spiritului omenesc. Dar trebuie să fim vigilenți căci pe nesimțite se poate precipita în golul dezorientării ce-a mai rămas în suflet, umbra semnelor apocaliptice — dușmanii din lăutru și din afară ai bisericii cari uneori mai găsesc și desolidaritate în organismul bisericii — „să tragă sforile“ și să deruteze calea.

Nu este vorba de un narcotic ce s'ar da în doze dialectale massei, ci tocmai de reînviore. Dar apa care izvorăște acum din izvor curățit, trebuie condusă și ferită să se risipească printre stufării.

Pr. Marcu Bănescu

Copii sub blestem.

Predică pentru copii.

Iubiții copii. Până acum v'am vorbit tot despre copii buni. Odată despre copiii, pe cari mamele lor i-au adus la Iisus Hristos Domnul nostru. Altădată despre cei doi fii ai lui Iosif, cari au fost aduși la bunicul lor, la Iacob. Vă mai aduceți aminte, ce a făcut Hristos Domnul copiilor și ce a făcut Iacob nepoților săi? I-a binecuvântat.

Dar spuneți voi adevărat, toți copiii sunt buni? Oare și cei răi sunt binecuvântați ca cei buni? Ce gândiți voi că li se face celor răi în loc de binecuvântare? Tare mi-ar plăcea, dacă nici n'ar trebui să știți. Ca să vă feriți și voi și ca Dumnezeu să vă ferească, vă voi citi azi despre niște copii răi, cari au fost blestemați. Să luăm aminte.

(Se va citi 4 Imp. 2, 23—25.)

Ați auzit ce au făcut cei patruzecișidoi copii răi și ce le-a făcut lor proorocul Elisei. Ei și-au bătut joc de el, iar el i-a blestemat. Ați mai auzit, că în urma blestemului, copiii au fost sfâșiați de doi urși.

Așa mare păcat e să-ți bați joc de cineva, să faci rău cuiva? De n'ar fi păcat, proorocul Eliseu nu s'ar fi turburat și nu i-ar fi blestemat. De n'ar fi păcat, Dumnezeu nu i-ar fi pedepsit, n'ar fi trimis pe cei doi urși să-i sfâșie, n'ar fi ascultat, n'ar fi împlinit blestemul lui Eliseu. E îngrozitor blestemul. Ați văzut altădată, că binecuvântarea este rugăciune pentru ajutorul lui Dumnezeu. Blestemul însă cere, ca Dumnezeu să pedepsească. De aceea, oamenii se feresc, să nu blesteme. Sunt însă păcate, pe cari Dumnezeu nu le suferă, ci le pedepsește.

Mai cunoașteți voi alte întâmplări ca aceasta? Știu c'ați învățat despre un copil rău, care-și bătea joc de un cerșetor orb și șchiop. S'a prefăcut și el orb și șchiopăta în urma cerșetorului. Deodată însă se lovi de o piatră de și-a frânt piciorul și a rămas șchiop. Cine l-a pedepsit pentru ce? Voi știți că Dumnezeu l-a pedepsit pentru că acel copil își bătea joc de cerșetor.

Vă mai spun o întâmplare ca acestea. În comuna Dieci, județul Arad, un băiat mai mare a rupt într-o noapte toți pomii unui om. Omul a spus preotului. Preotul a zis în sfânta biserică: Să zicem toți, ca Dumnezeu să descopere pe cel vinovat. Și, turburat cum era, preotul mai zise: Și să i se facă așa cum a făcut el cu pomii. În ceasul acela fugiau prin sat doi cai legați cu căpăstrul și în bațul căpăstrului purtau un picior de om. Era piciorul celui ce

rupse pomii. Căii fugiseră cu el de pe deal la vale. Piciorul i s'a vârit în baț. Băiatul a căzut de pe cal, s'a lovit de pietri și tot s'a rupt în bucăți. Cum a făcut el cu pomii.

Doamne, ferește-ne să nu blestemăm și ajută-ne, Doamne, să ne ferim de blestemul altora.

Feriți-vă dragii mei, de blestem. Nu necăjiți, nu batjocoriți pe cei săraci sau neputincioși. Rugați pe părinții voștri să vă deie să miluiți, să ajutați, să mângâiați pe cei neputincioși. Pe părinți, pe învățători, pe bătrâni și pe toți mai marii voștri să-i cinstiți. Învățați și pe alții, pe prietini, frați și pe surori să facă așa. Atunci nime nu vă va blestema, ci toți vă vor binecuvânta.

În credința că veți ținea minte această învățătură și în nădejdea că vă veți feri de blestem, eu cu toată dragostea vă binecuvintez pe voi pe toți în numele cel sfânt al Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh. Amin.

Pr. Fl. C.

Ceremonialul de Crăciun în Abisinia.

Crăciunul este sărbătorit pe platoul etiopean (Abisinia) c'o cucernicie extraordinară.

Între secolul III și VI Abisinia (Etiopia) a devenit creștină. De oarece noua credință a venit din Bizanț, ea a primit cu evlavie toate riturile bizantine și le-a acomodat cu simplitatea africană.

Sărbătoarea Crăciunului cade în Ianuarie. Ea ține 8 zile. Împăratul și sfinții săi se duc la biserică în ținută de război. În fața lui, un paj poartă scutul de hipopotam, încrustat cu lame de aur sau argint și la umărul său atârna o carabină modernă. Călugării și călugărițele încunjoară biserica de trei ori, cu sfintele icoane.

Tinerimea și credincioșii se prostern în fața icoanelor. Împăratul însuși dă pildă.

Ceremonia cea mai caracteristică a Crăciunului etiopean, este o scâldare în râuri! După ce apele s'au sfințit și s'au aruncat în ele flori, tinerii s'aruncă goi în valuri! Cufundându-se, ei își închipuesc, că se reînnoiește ceremonia botezului!

Se întâmplă, ca împăratul să prezideze aceste spălări religioase.

Mari oșpețe durează desdimineață până seara și iau parte, în fiecare zi, patru sau cinci mii de soldați.

Aceste banchete sunt servite într'o vastă galerie boltită; toată bine din fier și ceramică; având 50 metri lungime și 30 metri lățime.

Mese rotunde sunt acoperite cu materie bătătoare la ochi; ele se alinează ca niște flori ciudate.

O fanfară de instrumente de lemn cântă intrarea mesenilor.

Împăratul este așezat în mijlocul unei mici estrade, servit de o parte, la o masă. El este dus pe gânduri, căci această ceremonie îi amintește: *Cina cea de taină*. Simte că se împărtașește cu armata sa.

Spre a ține treaz respectul pe care voinicii săi soldați îl datoresc serbătorii Crăciunului, în timpul acestor oșpețe, Negusul, de trei ori pe zi, timp de câteva minute, își acopere capul cu coroana simbolică imperială; sub care el pare a fi cu adevărat fiul lui *Melchior*, preotul cu figura neagră, care a adus tămâie și smirnă la leagănul Copilului Iisus.

Spicuită din rev. „Bis. Ort. Română“, București 1925.

Creștinismul ca forță socială.

(Continuare)

Metoda geometrică suferă aici o restricție; ea se aplică numai adevărilor raționale și nu poate fi întrebuintată de loc în cele divine, cari sunt mai presus de rațiune. Pe acestea Dumnezeu singur le poate pune în suflet și pe calea care îi place. Și această cale e diferită și chiar opusă celei naturale. Adevărurile divine am putea spune intra din inimă în spirit și nu din spirit în inimă. Dumnezeu a hotărât acest lucru pentru a umili puterea superbă a raționamentului, care pretinde să fie judecătorul lucrurilor pe care le alege voința. Voința este calea pe unde intră convingerile noastre cele mai intime și cele mai strâns legate de suflet; cele pe care sufletul le ascultă și le urmează cu mult entuziasm. Dar ea s'a corupt prin atașarea la dorințe și scopuri josnice și numai intervenția directă a lui Dumnezeu o salvează, o purifică, deturnând-o dela ceea ce este omenească și îndreptând-o către ceea ce este divin.

Greutățile ce apasă însă aripile gândirii omenești în pătrundera tainei Divinității sunt nemăsurat de grele. Oricât ne-am ascuți noi mintea nu putem scăpa nici de închipuirea nemărginirii și neschimbabilității spațiului, ce ne desparte pe noi creaturile inferioare de cealaltă lume, de perfecțiunea dumnezească. Dacă vrem să ajungem la mărginirea spațiului universului,

spre a ne apropiia cu mintea de Divinitate, rațiunea ni-se întunecă și noi rămânem decepționați și amăriți, văzându-ne micimea.

Spațiul cu așezarea lui stabilă, care contrastează cu goana eternă a timpului, aduce doar existenței noastre unele întregiri și perfecționări, precum el dă sufletului posibilitatea să-și lărgească sfera desfătărilor oprind în loc mai multă vreme senzația fugară a clipei trecătoare. Spațiul ne mărește raza conștiinței și amplexarea vieții, transformând intuiția în vaste lacuri albastre, iar trecutul se scurge turbure pe țeva îngustă a timpului.

Dacă ochiul minții noastre s'ar uita în acest spațiu deșert, n'ar putea concepe nici ideea timpului, care dispare și pentru noi după moarte, când va fi eternitate vecinică, timp care nu e altceva decât un corolar al mișcării. Ar părea deci că timpul e ceva fictiv și că există numai în creerul nostru.

Cine n'a fost impresionat bunăoară de forțele ascunse ale timpului, forțe cari lecuesc treptat durerile, rezolvă elegant greutățile, înlătură obstacolele, legitimează chiar și crimele? Curgerea necurmată a timpului nu-i decât icoana dinamismului viu și creator, iar spațiul cu dimensiunile sale statice și încremenite, din contră imaginea odihnei deficitare.

Ce rău îți pare bunăoară când o melodie plăcută se termină; ai vrea par'că să o mai ascuți, oprind timpul în loc, pentru a prelungi delectarea; dar această oprire e o himeră, căci admitând ipoteza că am putea suprima pentru un moment timpul, cu el s'ar fi distrus în acel moment și aria muzicală, a cărei ființă e necesar legată de curgerea neîntreruptă a timpului. O carte dimpotrivă o poți indefinit menține sub ochiul conștiinței, pentru că spațiul e stabil, încremenit.

Din cauză că timpul curge fără încetare viața noastră pare atât de bizară și curioasă. Trecutul a fost dar nu mai este; viitorul încă nu-i; iar prezentul e o clipă fugară, pe care atunci când vrei să o apuci, se scufundă în haosul neființei. Este o ciudățenie curioasă pentru existența noastră, orișice clipă, care sosește grăbită din neființa viitorului, pentru a se revărsa îndată în neantul trecutului. De multe ori te întrebi ce fel de trăire e aceasta între două abisuri. Oricât ar dăinui dâra trecutului și ar veni să sporească fosforescența clipei care e și pleacă numai decât, sborul timpului rămâne mereu galopant.

Cu toate astea nu se lasă nimic în mințile noastre nici spațiul nici timpul. Înainte de

a fi existat lumea empirică în substanța ei trebuia să fi existat spațiul și abia după crearea lumii s'a putut naște ideea timpului, prin abstracțiune ca o consecință a mișcării. Fără mișcare nu poate fi timpul, însă chiar fără existența lumii empirice spațiul rămâne. Acest „ceva“ necunoscut ce ne târăște cu el, cu putere irezistibilă, ori de vrem ori de nu vrem spre moarte, „timpul“, acest rău fără țarm, curge neîncetat, liniștit și regulat, ducându-ne pe valurile lui către mare, „către moarte“; ajunși acolo ni se va înălța în față potopul trecutului, copilăriei și tinereței noastre, ca apoi să dispărem sub valurile ce noi le numim „trecut“. Propriu vorbind cât de lung este acest timp și *cât de lungă este în sine o secundă* nimeni nu știe să o spună. Noi simpluminte măsurăm cu sentimentele noastre, cu cugetarea noastră, pe când alte ființe, cari în comparație cu noi cugetă cu mult mai încet și trăesc numai 5 minute de ale lor, într'un veac de-al nostru. Deci pentru aceste ființe, întreaga creațiune este un vârtej neînțeles pentru că ele n'au timp să prindă fiecare fenomen mai înainte de a fi trecut pe lângă ele.

(Urmează)

Recensie.

Ioan Lotreanu: Monografia Banatului, vol. I. (Situția geografică - locuitorii - comunele.)

D-l Ioan Lotreanu, un fiu al Banatului jugoslav stabilindu-se în România, pasionat de trecutul atât de măreț al celei mai frumoase provincii românești, — a început cu deosebită și stăruitoare muncă „*monografia Banatului*“.

Un material imens, adunat din diferitele studii ale istoriografilor român și maghiari, l-a pus într'o ordine bine stabilită, reliefând o anume legătură între evenimente, astfel încât lucrarea D-Sale are o bibliografie de 44 de lucrări istorice referitor la Banat.

Partea I-a tratează despre *situția geografică* a Banatului, expunând regiunea cuprinsă între Mureș, Carpați, Dunăre și Tisa (pag. 1-10). Urmează apoi, locuitorii și statistica (pag. 11). Aci, n'ar fi fost rău dacă autorul ar fi cercetat și statisticile mai noi, cu privire la starea actuală a Banatului, s'ar fi putut vedea mai bine unele chestiuni de mare interes, cari ar fi scos la iveală și o *pr'blemă însemnată a existenței elementului românesc în Banat din timpurile cele mai vechi și dispariție accentuată a populației din zilele noastre.*

În „cap. 1. descrierea Românilor“ (tipul și caracterul etnic), sunt considerațiuni interesante despre etnografia Banatului, cu privire la diferitele manifestări ale Românilor bănățeni (pag. 12-23).

Se face o analiză a celorlalte populațiuni stabilite în Banat: Șvabii sau germanii, ungurii, sârbii și bulgarii (pag. 23-34). Aci găsim date interesante cu privire la psihologia acestor neamuri, conlocuitoare cu bănățenii noștri.

Munca adevărată și consistentă o constituie istoricul comunelor bănățene, în ordine alfabetică. Autorul ni-le prezintă după un anume plan ce și l-a însușit, județul, plasa unde se află comuna, numărul locuitorilor, bisericile și școlile ce există, ocupațiunea locuitorilor, apoi ne dă pe scurt istoricul comunei, amintind documentele dacă există, sau când obvine pentru întâia dată comuna amintită în vre-o istorie românească, maghiară sau germană (pag. 35-456).

Găsim și multe ilustrațiuni din diferite regiuni ale Banatului, comune, biserici, edificii culturale și alte vederi interesante. La sfârșitul cărții *harta Banatului* cuprinde toate comunele Banatului, ne dă imaginea fidelă a celui mai mândru colț de țară, cu tot ce are țara noastră mai variat și pitoresc.

Autorul, evident s'a folosit în bună parte și de anumite chestionare ce au trebuit completate cu privire la starea actuală a comunelor — și astfel dacă pe unele locuri se vor fi strecurat anumite greșeli de nume sau funcțiuni ce le ocupă anumite personalități, iarăși trebuie să-l scuzăm pe autor, fiindcă de mulțori aceia, cari completează aceste chestionare, *fie că sunt grăbiți, fie că nu cunosc starea faptică a lucrurilor induc în eroare pe ceice se informează.* Trecând peste toate acestea, luăm în considerare — *munca depusă* de d-l Ioan Lotreanu, ca unul care s'a străduit, ca să redea în limba românească trecutul satelor bănățene, luptând cu atâtea greutate, cu care *dealtfel luptă toți ceice se ostănesc cu scrisul* — din cauza mijloacelor materiale, putem afirma că „*monografia Banatului*“, e cea mai utilă lucrare pentru toate satele noastre din Banat — ea n'ar trebui ca să lipsească din nici o comună, fiindcă fiecare comună e dornică să afle ceva nou și trebuie să se mândrească cu trecutul ei, apoi mai găsește intelectualul satelor: *preotul și dascălul*, anumite îndemnuri laudabile, ce se vor realiza în viitor.

Așteptăm cu un viu interes și celelalte volume, ce vor apare, pentruca la timpul cuvenit să ne pronunțăm asupra lor.

Prof. C. Rudnoanu.

ȘTIRI

Distincție. Prea Sfințitul Părinte episcop, din prilejul sărbătorilor Nașterii Domnului, a distins cu dreptul de a purta blane roșii pe p. Isaia Popovici paroh în Silha, consilier eparhial. Părintele Popovici servește sfântul altar începând din anul 1881 neîntrerupt. Fericitul episcop Ioan Popasu, care l-a hirotonit, îndată după 5 ani l-a distins cu brâu roșu. De atunci și până astăzi sf. sa a făcut parte neîntrerupt din adunarea protopopească a Logojului; în scaunul protopopesesc este membru de 30 ani, iar de 10 ani este membru al consiliului eparhial. Prea Sfințitul episcop, cu ocazia vizitei canonice dela 24 Iunie 1934 convingându-se personal despre activitatea zeloasă în parohia Silha, a acordat acum această distincție. Felicitări!

La sărbătoarea Nașterii Domnului au sosit cei 25 copii din Basarabia pe cari s'a angajat orașul nostru a-i întreține. Pentru acest scop s'a colectat suma de 130.000 Lei.

Act de caritate. D-l secretar eparhial Dimitrie Sgăvêrdia senator și președinte al Comunității grănicerești de Avere a dăruit săracilor de sfintele sărbători trei vagoane de lemne. Înregistrăm cu bucurie acest act de caritate.

Retribuțiunile pe Decembrie 1935 s'au ridicat dela Administrația financiară și se distribuie de Cassa diecezană. Fiecărui membru înscris i se rețin 300 lei pentru cele trei cazuri de moarte, întâmplate în cursul lunii.

† **Chiril Lazin**, administratorul librăriei și tipografiei noastre diecezane a încetat din viață în dimineața zilei a doua a Nașterii Domnului. Fostul administrator era om de inimă, muncitor și cinstit, deaceia soția și fiica i-au rămas fără de nici o avere, fără nici un sprijin. Moare în vârsta de 48 ani, deplâns de toți cunoșcuții cari l-au petrecut la groapă în număr foarte mare!

Dumnezeu să-l odihnească în pace alături de cele două fetițe adormite!

Notă Oficială.

Nr. 7955 E. 1935.

Se atrage atențiunea Prea On. Of. protopresbiterale și a On. Oficii parohiale asupra dispozițiunilor Concluzului congresual din anul 1879 cu privire la înființarea unui fond mitropolitan conform cărui concluz la sărbătoarea „Arătării Domnului“ are să se poarte un tas separat în toate bisericile din mitropolie în folosul acestui fond.

Sumele adunate sunt a se trimite oficiilor protopresbiterale pe lângă raport cel mult până la 1 Martie 1936, iar de acolo se vor înainta

Consiliului nostru eparhial cu un tablou asupra sumelor intrate până la 1 Aprilie 1936.

Oficiile parohiale din tractul Caransebesului vor deporta banii colectați cu acest tas direct la Cassa noastră diecezană.

Caransebeș în 23 Decemvrie 1935.

Episcopul diecezan:
† Vasile

La **Librăria Diecezană**

se află de vânzare

obiecte bisericești

dela cele mai renumite fabrici.

Aviz.

Librăria Diecezană

din Caransebeș

cumpără ceară curată

cu prețurile cele mai avantajoase, în orice cantități.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la **Librăria diecezană.**

Aducem la cunoștința On. cetitori, că

Calendarul Românilui

pe anul visect **1936** dela Hristos

a apărut și se află de vânzare la
Librăria Diecezană Caransebeș.

„CALENDARUL ROMÂNULUI“ apărând în al XLVIII-lea an, aduce și de astă dată pe lângă partea calendaristică, un bogat material literar, șematismul diecezei noastre și consemnarea tuturor târgurilor din Bănat și Transilvania.

Prețul: **16** Lei

